

Institute za
primenu nauke
u poloprivredi

УВОЂЕЊЕ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА ОРГАНСКА ПРОИЗВОДЊА ВОЋА

Ивана Стојковић

22.Април 2021.

Органска производња воћа

Први део

- Увод
- Систем сертификације
- Општи захтеви

Други део

- Специфични захтеви

Увод

- 1. Важећа законска регулатива**
- 2. Овлашћене контролне организације (О.К.О. Или сертификационе куће)**
- 3. Подстицаји за органску производњу**
- 4. Мотиви произвођача**

Мотиви за производњу здраве/здравије хране могу, а не морају бити везани за сертификацију.

- Разлика у цени на тржишту (у откупу, на пијаци, при извозу),
- Разлика и износу подстицаја у поређењу са подстицајима за органску производњу,
- **Производња за сопствене потребе – производња здраве хране за породицу,**
- **Производња због већ нарушеног здравља – за себе , породицу, пријатеље,**
- **Развијена еколошка свест о неопходности смањења загађења,**
- **Свест о утицају примене конвенционалних пестицида и ђубрива на здравље и самог произвођача и потрошача.**

Органско воће је искључиво оно за које је издат сертификат о усаглашености производа, а који је валидан на дан продаје, односно куповине.

Органска производња је производња контролисана од стране о.к.о. у текућој години.

Мотиви – разлика у цени

А. Кораци сертификације до контроле

Сертификација почиње пријавом производних парцела, а траје до раскида уговора једне или обе уговорне стране.

1. корак : о.к.о. шаље заинтересованој страни: иницијални формулар/пријаву, важећу регулативу, опис система сертификације, линк ка осталим референтним документима на сајту МПШВ,
2. корак : попуњавање пријаве, или сажетог информационог формулара,
3. корак : попуњавање детаљне пријаве, уколико то није учињено у предходном кораку, уз прилагање пратеће документације,
4. корак : потписивање уговора, уколико је пријава одобрена,
5. корак : спровођење физичке контроле.

Б. Контрола

Контрола органске производње подразумева:

- а. спровођење **физичке контроле** свих објеката, површина, јединица које су пријављене, као и
 - контролу конвенционалних усева, објеката за држање животиња, као и све додатне јединице на газдинству, по процени контролора,
 - интервју произвођача,
 - контролу комплетне документације, укључујући финансијску.
- б. спровођење **Онлајн контроле**, у изузетним случајевима, уколико је физичка контрола организационо немогућа. Спроводи се уз обавезан:
 - интервју произвођача и
 - контролу комплетне документације, укључујући финансијску.
- с. **Закључак контроле**
 - Након спроведене контроле (онлајн или физичке) контролор и произвођач потписују закључак контроле.

Тиме је контрола завршена.

В. Кораци сертификације након контроле

1. Корак : контролор саставља детаљан **извештај о контроли** у дефинисаном року и шаље га евалуатору, на преглед;
2. Корак: евалуатор доставља **прегледан извештај о контроли** произвођачу, уз обавешавање о року за исправљање неправилности, уколико их има;
3. Корак : исправљање неправилности / **слање корективних мера** од стране произвођача, уколико има неправилности;
4. Корак : процена прихватљивости предложених **корективних мера**;
5. Корак : провера **примене корективних мера**, уколико је применљиво;
6. Корак : доношење **сертификационе одлуке**, која може бити позитивна или негативна.

Г1. Кораци сертификације након доношења позитивне одлуке о сертификацији:

1. уколико је уговор закључен пре мање од 12 месеци, **крај сертификације** за текућу годину.
2. Уколико се берба текуће године се спроводи/очекује у периоду који износи 12-36 месеци пре потписивања уговора, издаје се **сертификат** за ПРОИЗВОД ИЗ ПЕРИОДА КОНВЕРЗИЈЕ за производ, уколико га има.
3. Уколико се берба текуће године спроводи /очекује након истека 36ог месеца од датума потписивања уговора, издаје се **сертификат** ЗА ОРГАНСКИ ПРОИЗВОД, уколико има рода текуће године.

Г2. Кораци сертификације након доношења негативне одлуке о сертификацији:

Уколико произвођач не испоштује рокове за дефинисање или спровођење корективних мера или о.к.о.не прихвата предложене мере као адекватне, издаје се негативна одлука.

Издавање НЕГАТИВНЕ ОДЛУКЕ о сертификацији повлачи неку од следећих мера :

Спровођење додатне контроле, са или без узорковања

- Мера суспензије сертификације, уколико је већ издат сертификат
- Мера одбијања иницијалне сертификације, за прву пријаву
- Мера суспензије сертификације, до решења неправилности,
- Мера декласификације производа,
- Мера декласификације дела производа (лота),
- Мера декласификације парцеле :
- враћање статуса парцеле на почетак конверзије, уколико има органски статус, и друго.

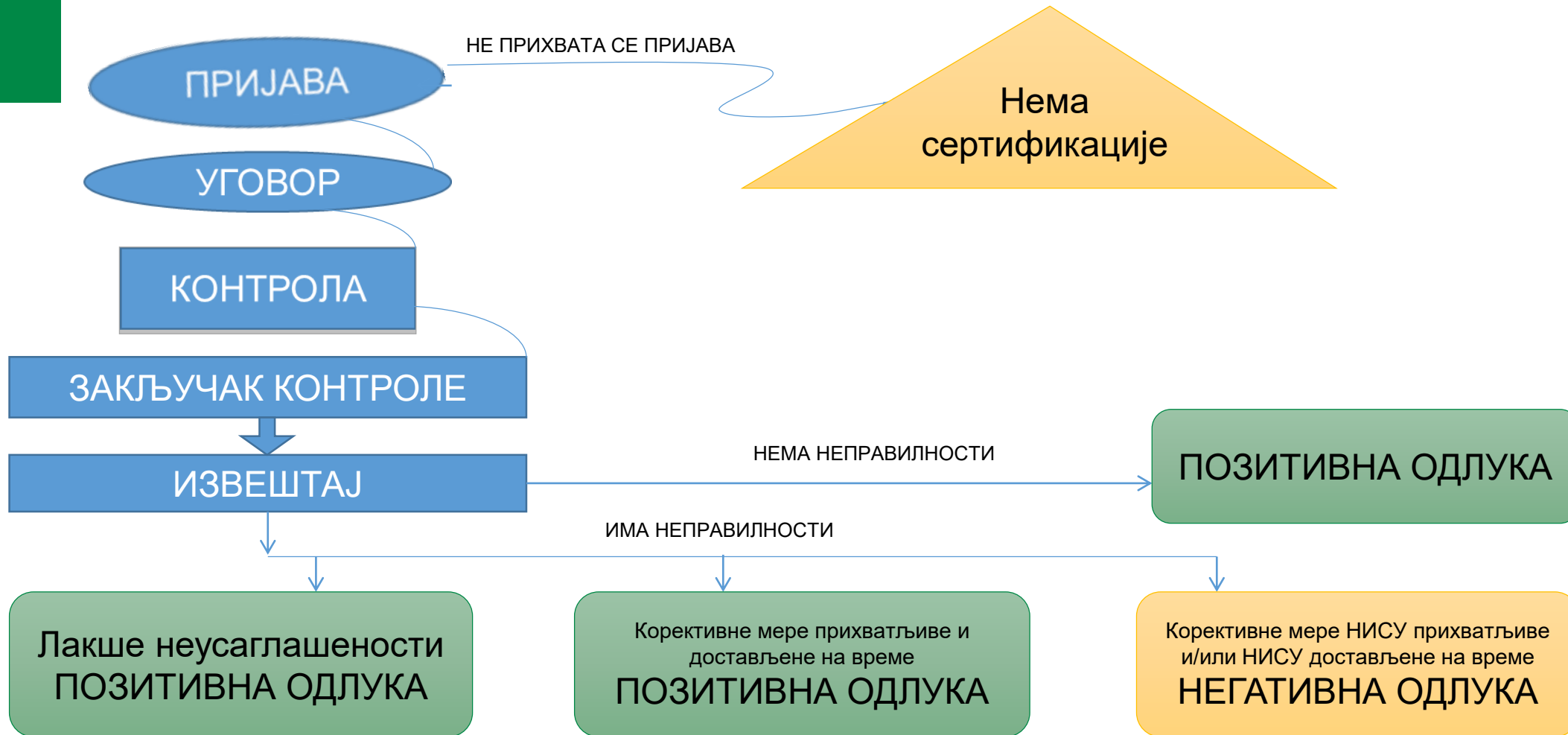
Неусаглашености или неправилности

Неправилности се по тежини класификују као :

- лакше (нпр. недостаци у документацији)
- теже
- тешке (нпр. намерна примена недозвољених инпута)

У складу са категоријом неправилности се поступа у процесу одлучивања.

Систем сертификације – Схема

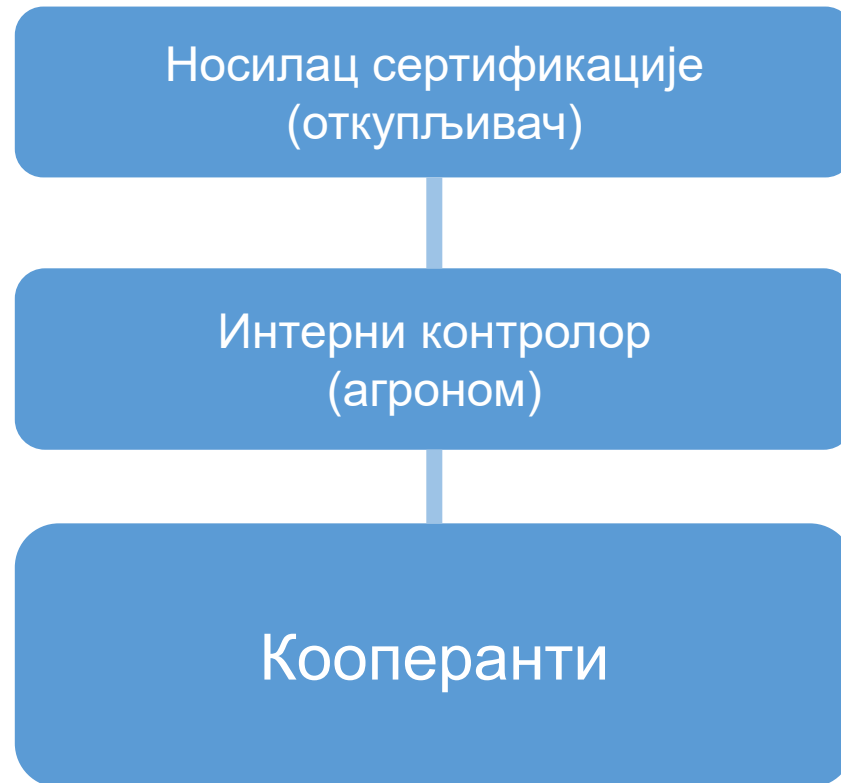

Поред ових корака, у оквиру сертификације су укључени следећи мере:

- Спровођење ненајављених контрола,
- Доношење одлука о изузећима,
- Провера усаглашености инпута (опционо),
- Одобрење примене конвенционалног садног материјала,
- Одобрење нацрта етикета/ознака/декларација за сертифициване производе, (опционо) и тако даље

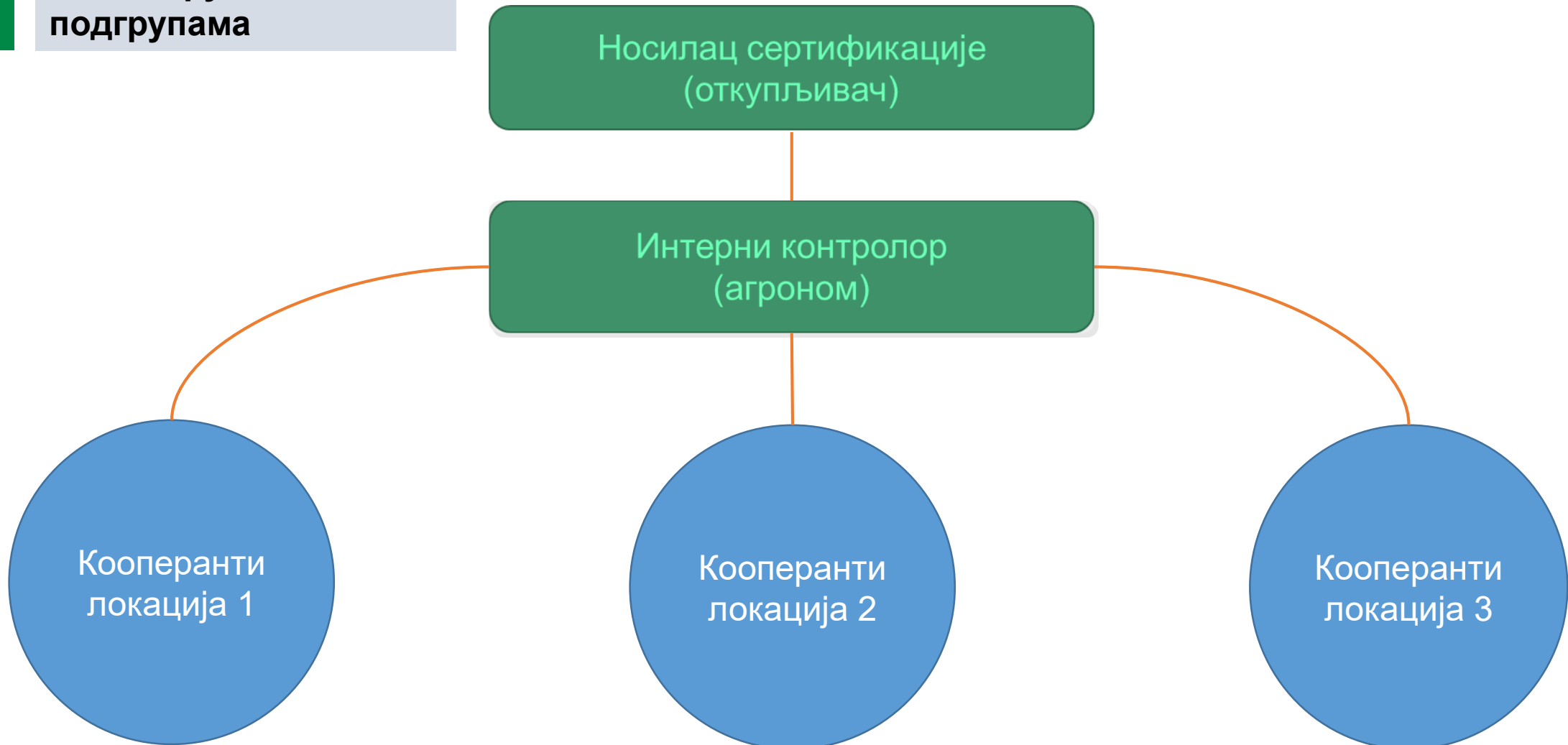
Шема организације групе произвођача

Систем сертификације – Група коопераната

Схема Група са подгрупама

Циљеви и могућности система сертификације групе коопераната су следећи:

- Сертификација приноса са малих парцела, које испуњавају услове за сертификацију, али чији приходи не оправдавају трошкове сертификације и администрације;
- Смањење укупних трошкова сертификације;
- Избегавање појединачних пријава, појединачних процедура и администрације за сваки мали засад;
- Већа вероватноћа сертификације већих количина производа, потребних за прераду и извоз.

Група коопераната се може сертифициовати под условима да:

- Кооперанти прихватају услове сертификације и захтеве законске регулативе;
- Сваки кооперант омогући спровођење и интерне и екстерне контроле;
- Кооперанти предају производе истом купцу;
- Кооперанти воде основну евиденцију (књигу поља, евиденцију набавке садног материјала, ђубрива и пестицида) ;
- Кооперанти разумеју захтеве регулативе;
- Кооперанти достављају сва тражена документа носиоцу сертификације (структуру биљне производње, власнички лист, уговор о закупу парцеле, и друго);
- Кооперанти присуствују обуци/предавањима, коју организује носилац сертификације директно или преко компетентног лица или организације (пожељно, није услов.)

Систем сертификације – Група коопераната

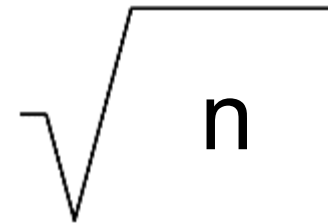

Шема сертификације Групе се не разликује, осим уведених корака 2. и 7. измена на кораку 3.

1. Једна пријава, у име носиоца сертификације
2. Интерне контроле коопераната 100 % годишње
3. Екстерне контроле коопераната по шеми годишњи број контролисаних коопераната, где је n број коопераната у Групи.

Овај број се множи са 1, 1.2 или 1.4 зависно од степена процене ризика у оквиру Групе.

Процену ризика Групе одређује о.к.о.

4. Један извештај о контроли
5. Једна Одлука о сертификацији
6. Један сертификат за производ- укључује укупан род свих пријављених коопераната
7. Сертификат који садржи листу сертифицикованих коопераната.

*О.к.о. не размењује документацију са кооперантима.

Период конверзије у воћарској производњи

Период конверзије почиње датумом потписивања уговора са о.к.о. и у воћарству траје три године, односно 36 месеци пре прве бербе.

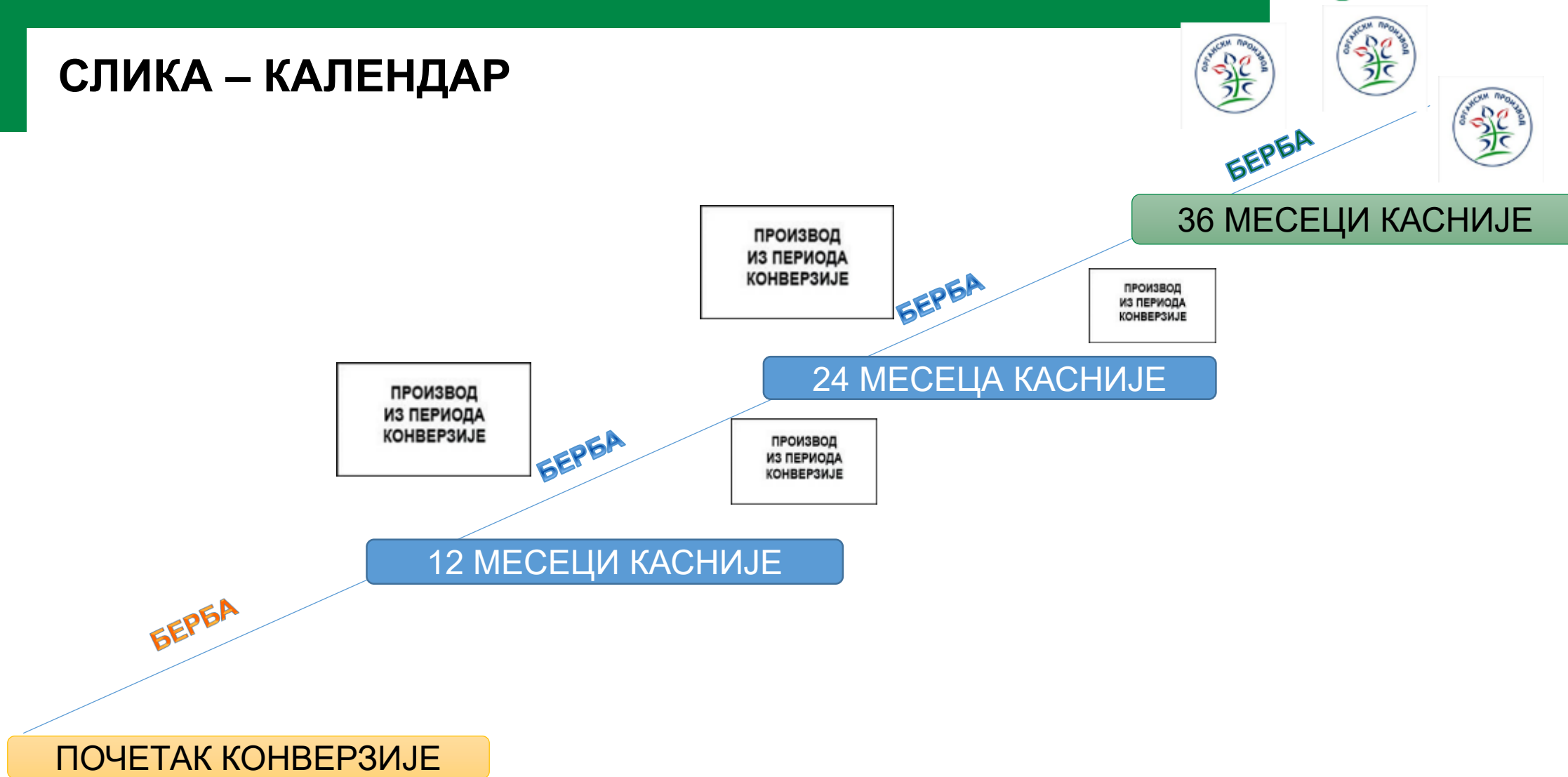
То значи да:

1. Сав род који се обере у првих **12 месеци** од почетка периода конверзије се сматра **конвенционалним производом**, а сертификат се не издаје.
2. **Након истека 12 месеци** од датума почетка конверзије, први принос, односно род са пријављене парцеле се може сматрати **ПРОИЗВОДОМ ИЗ ПЕРИОДА КОНВЕРЗИЈЕ**. Сав принос, односно род са пријављене парцеле се сматра **ПРОИЗВОДОМ ИЗ ПЕРИОДА КОНВЕРЗИЈЕ**, уколико је берба спроведена у периоду од **12-ог до 36-ог месеца** од датума почетка конверзије.
3. Сав принос, односно род са пријављене парцеле се сматра **ОРГАНСКИМ ПРОИЗВОДОМ**, уколико је берба спроведена **након истека 36-ог месеца** од датума почетка конверзије

Општи захтеви – Период конверзије

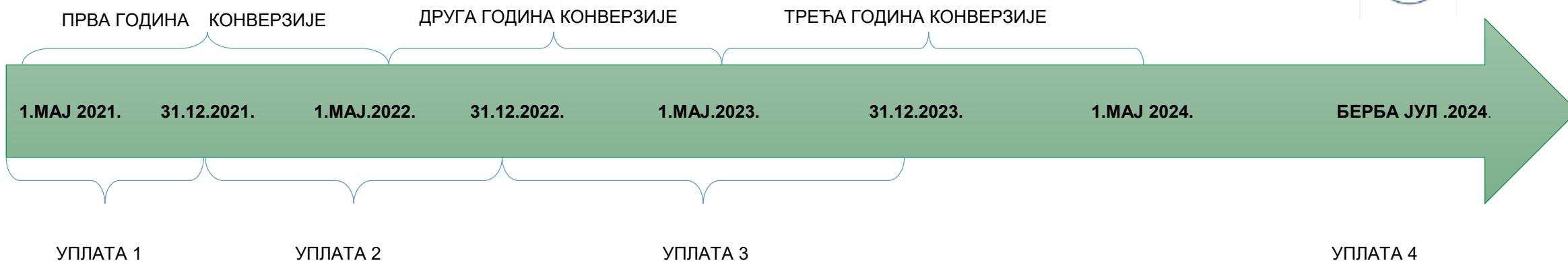
СЛИКА – КАЛЕНДАР

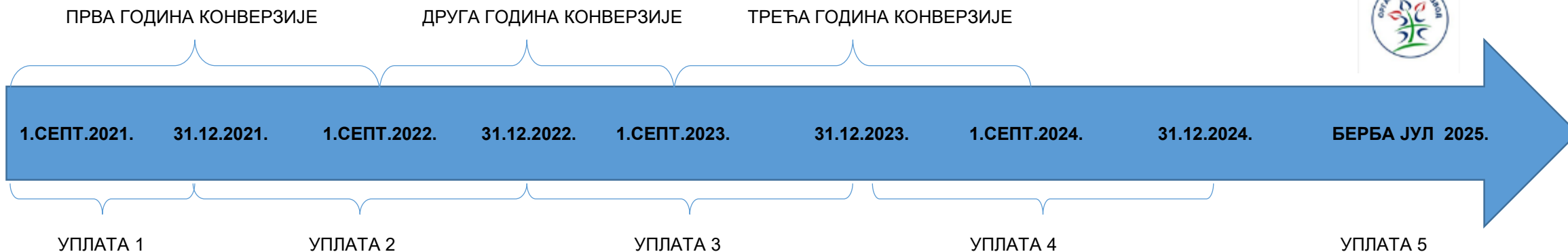
Општи захтеви – Период конверзије

Календарски приказ 1. период конверзије малина, сорта Микер

Календарски приказ 2. период конверзије малина, сорта Виламет

Општи захтеви – Период конверзије

Период

Обзиром да
може изда
смањених

Овде су мо

- Да се за
- Да се ис
након не
- Дакле, п

ертификат се
билан због

;
бити подигнут

рству.

Изолациони појас или буфер зона

Уколико се на суседним парцелама спроводи конвенционална производња, или постоји неки други вид загађења, ово је једна од најважнијих критичних тачака.

- A. Природним изолационим појасевима се сматарју ливаде, шуме, потоци, путеви, парлози, појас жбуња између њива, итд.
- B. Створени изолациони појасеви су сејане културе у појасу који се граничи са суседним парцелама – споредна култура чији је циљ да густином и висином штити сертификовану површину од дрифта (морач, чичока, појас кукуруза, и тако даље).
- C. Оперативни изолациони појас
Уколико не постоји физичка природна или могућност за формирање појаса од сејаних култура, може се применити нпр. одвајање рода приликом бербе из граничних редова. Овај део приноса се сматра конвенционалним.
Субвенције се остварују за укупну пријављену површину – и за део изолационог граничног појаса и за ефективну производну површину.

Општи захтеви – Амбијентални услови

Конвенционални кукуруз

п
у
т

Катастарска парцела 1 – БИО ЈАБУКА

Ливада, пашњак

Кататарска парцела 2 – БИО ЈАБУКА

конвенционални засад јабука

Биоразноврсност у засаду

Присуство природне вегетације, самониклог биља, дивље флоре и фауне, некоришћених површина, водених токова је важно ради присуства природних предатора и одржавања локалног екосистема, тзв. биокоридора.

- 1. Монокултура у великом комплексима, без екокоридора,
- 2. Јалов угар током целе године у међуредном простору,
- 3. Шуме, пашњаци, природне ливаде, забарени појасеви, водотокови, парлози у близини,
- 4. Међукултура, трава, цвеће, зачинско биље у воћњаку,
- 5. Испаша у воћњаку.

Шпанија – монокултура

Војводина – еко коридор

Систем производње воћа

Дозвољена је:

- Интензивна органска производња,
- Густа садња,
- Сви узгојни облици, па чак и стубасте форме,
- Наводњавање,
- Засена,
- Противградна заштита,
- Малчирање природним материјалима (трава, слама, сено, живи малч, пиљевина од нетретираног дрвета, и друго),
- Вештачким биодиградибилним материјалима,
- Ђубрење (и течним и чврстим ђубривима, фолијарно, кроз систем за наводњавање)
- Заштита од болести и штеточина.

Стубасти узгојни облик – јабука

Препоруке за одржавање засада

Није препоручено одржавање трајног јаловог угара у међуредном простору воћњака.

Препоручено је:

- кошење,
- затравњивање,
- заоравање зелене масе,
- малчирање природним материјалима,
- живи малч.

Органски воћњак – одржавање

Planting was established Oct. 9, 2006 – industry funding

- NWREC, Aurora, OR
- Willamette Silt Loam soil
- OM 3.7%
- pH 4.9

Certified Organic in May 2008 by Oregon Tilth

Одржавање винограда

Одржаваање органског засада – трешња

Општи захтеви – Амбијентални услови

Institut za
primenu nauke
u poljoprivredi

Ивана Стојковић

Дипл.инг. Воћарства и виноградарства

Контролор органске производње

Institut za primenu nauke u poljoprivredi

Biv. despota Stefana 68b
Belgrade, Serbia

Phone: +381112751622
Fax: +381112752959

office@ipn.bg.ac.rs
admin@psss.rs